

ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM MÜFETTİŞLERİNİN ETİK DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yrd.Doç.Dr.Celal Teyyar UĞURLU
Cumhuriyet Üniversitesi-Türkiye
cugurlu@cumhuriyet.edu.tr

Özet

Eğitim müfettişlerinin etik değerleri dikkate alan, özen gösteren ilişki biçimleri, öğretmenlerin okullarına ve öğrencilerine karşı görevlerini yerine getirirken daha yüksek moral ve bağlılık içinde olmalarını sağlayabilir. İlköğretim okullarında öğretmenlerin, eğitim müfettişlerinin etik davranışları hakkındaki görüşleri bu araştırma ile ortaya konulmaktadır. Araştırmanın çalışma evreni Adıyaman İli Merkez İlçe sınırları içerisinde bulunan 42 ilköğretim okuludur. Okulların tamamında anketin uygulaması zaman, maliyet ve kontrol güçlüğü yaratacağından evrenin % 25'i büyüklüğünde tesadüfi olarak küme örneklem seçilmiştir (10 okul). Veri toplama aracı olarak beş seçenekli soruların yer aldığı 22 soruluk bir anket kullanılmıştır. Uygulanmadan elde edilen verilere dayalı yapılan güvenilirlik hesabından elde edilen verilerin Alpha katsayısı .87 olarak bulunmuştur. Verilerin çözümlemesinde SPSS paket programından yararlanılmış, istatistikî analiz yöntemleri olarak t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre bütün yargılara genel olarak bakıldığında, öğretmenler, eğitim müfettişlerinin orta düzeyde etik ilkelere uygun davranış sergiledikleri yönünde görüş belirtmişlerdir. Eğitim müfettişlerinin etik davranışları gösterme düzeylerine ilişkin cinsiyet, okuldaki öğretmen sayısı ve eğitim müfettişi olmak ister misiniz? değişkenleri kendi içlerinde anlamlı bir farklılık ortaya koymamaktadırlar. “Eğitim müfettişi olmak ister misiniz?” sorusuna “evet” diyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık oluşmazken, “Denetimin gerekliliğine inanıyor musunuz? Sorusuna “evet” diyenlerin görüşleri “hayır” diyenlere göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Bu sonuçlara göre denetmenlerin kendi etik ilkelerini geliştirmeleri, öğretmen denetmen ilişkilerinde daha insancıl bir doğaya ve etik ilkelere sahip davranışlar sergilemeleri için “etik eğitim” konusunda hizmet içi eğitim çalışmalarına yönlendirilmeleri önerilebilir.

Anahtar Sözcükler: Etik, etik davranış, eğitim denetçisinde etik, etik liderlik

GİRİŞ

İnsan ilişkileri çağımızda yönetsel eylemlerin giderek daha çok önem verdiği bir olgu olmaktadır. Örgütlerin insan ögesi, hizmet verdikleri ya da hizmet aldıkları kitlelerin davranışlarının etkisinden ayrı düşünülemez. Eğitim örgütleri insan ögesinin en çok giriş çıkış yaptığı, insan ilişkilerinin en yoğun yaşandığı örgütlerdir. Başaran(1998, 12)’a göre; insan ilişkileri, insanların karşılıklı eylemleri aracılığıyla amaçlarını gerçekleştirmek için çevrelerindeki her türlü nesne ve durum ile etkileşimleridir.

Etkileşim haline bulunan insanlar kendi değer yargılarının içeriği ile eylemlerini yönetirler. Okullar etkileşimin en yoğun yaşandığı amaçlı toplumlardır. Okullar amaç odaklıdır. Balcı (2002) “okulların geliştirilmesini yönetsel eylemlerin bir parçası olarak görür”. Müfettişler doğrudan yönetsel ve öğretimsel eylemlerin denetleyicileri olarak, eğitim örgütlerinin içerisinde yer alırlar. Eğitim müfettişleri, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin okullarındaki davranışlarının süreç ve sonucuna ilişkin etkilerini değerlendiren bir konumdadırlar. Müfettişlerin, okulu, yöneticileri ve öğretmenleri değerlendirme konumları onların denetimde insan ilişkileri boyutunun ayrılmaz bir parçası olduğunun kanıtıdır. Aydın (1993)’a göre; denetimde rahat bir havanın yaratılması, yaygın bir

katılımın sağlanması önemlidir. beklenmektedir. Kısacası bu konuda denetmenden liderlik istenmektedir.

Denetimle ilgili olarak, müfettişlerin gösterecekleri liderlik davranışlarının niteliğinin etik unsurlar içermesi (Özmen ve Güngör, 2008, 138) öğretmenlerle olan ilişkilerinin niteliğine de etki edecektir. Etik davranışlar, müfettiş-öğretmen ilişkisinde iyi, istendik, kabul gören, beğenilen, doğru kabul edilen durumların varlığına işaret etmektedir. Denetimin niteliğini etkileyen boyutlardan bir de etik ilişki düzeyi ve davranışlarıdır denilebilir.

Etik, bir etkinlik alanı olarak felsefenin bir dalı, bir ahlak felsefesi alanıdır (Aydın, 2006, 13). Türkçe’de ahlak kavramı, Latince moral sözcüğünün karşılığıdır. Ahlak huy, mizaç, yaratılış anlamına gelen “hulk” sözcüğünün çoğulu olarak tanımlanır. Ahlak görelidir ve toplumdan topluma göre de değişebilir. Etik sözcüğü, Yunanca “karakter” anlamına gelen “ethos” sözcüğünden türetilmiştir. Ethos’tan türetilen “ethics” kavramı da ideal ve soyut olana işaret ederek, ahlak kurallarının ve değerlerinin incelenmesi sonucunu doğurur (Aydın, 2001). Pieper (1999)’e göre, bir diğer anlamı bizzat ahlak kelimesi olan anlam koşutluluğudur. Nitekim Haynes (2002: 17) etik kavramını “ne yapmalıyım?” ya da “bu doğru olur mu?” sorularıyla ilgili olarak ele alır. Etik (Ahlaki) davranışın diğer kurumlardan farklı olarak eğitim kurumu açısından önemi bu kurumdaki öğretmen ve yöneticilerin, hem ahlaki sorunlarla kuşatılmış olması hem de gelecek kuşağın eğitiminin ve ahlaki iyiliğinin sorumluluğunun her zamankinden çok onların üzerlerinde olmasındandır. Furman (2004, 215) eğitimci topluluk açısından etiği, hem okuldaki iş yaşantılarında hem de günlük yaşantılarında eğitimcilerin uymak zorunda oldukları ahlaki sorumluluk olarak tanımlamaktadır. Rushworth (2004) ise; etik değerlerin ne olduğuna dikkat çekerek etik değerleri; dürüstlük, sorumluluk, saygı, açıklık ve merhamet-şefkat olarak sıralamaktadır.

Etik kural ya da davranışlarla ilgili olarak farklı örgütlerde, araştırmalar (Starratt, 1991; Mulki, Jaramilli, Locander, 2008; Flynn, 2008) kitap çalışmaları (Burford, 2004), sonucunda getirilen öneriler bulunmaktadır. Amerika’da 1973’de Okul İşletme Görevlileri Derneği Etik İlkeleri (Aydın, 2001, 163), Starrat ve Sergiovanni’nin “Supervision: A Redefination” adlı kitap ile ahlak ve etik liderliğin önemini ele alışları (Burford, 2004), Amerikan Okul Yöneticileri Birliğinin eğitim yöneticisinin etik kurallarına ilişkin kararları (Haynes, 2002, 68), Bursalıoğlu (2000, 68)’nin okul yöneticisinin davranışlarının neler olacağına ilişkin değerlendirmesi, yöneticilerin etik davranışlarının çerçevesini ortaya koymaktadır. Benzer araştırmalarda etik değerler ve örgütsel bağlılık ilişkisinin (Pelled&Hill, 1997; Carlson, 2005; Harsham, &Harsham, 2008)) örgütler için gerekliliği vurgulanmıştır. Hunt , Chonco& Wood (1985) etik değerler ve örgütsel bağlılık ile ilgili makalelerinde, yönetici etik değerlerinin iş gören örgütsel bağlılığını ve performanslarını olumlu yönde etkilediğini bulmuşlardır. Carlson (2005) ise, etik iklim, algılanan lider dürüstlüğü, algılanan örgütsel destek ile iş görenlerin örgütsel bağlılıkları arasında olumlu ilişkiler olduğu yönünde bulgulara ulaşmışlardır. Patton (2008) çalışmasında başarılı bir yöneticinin sahip olması gereken nitelikleri sorgulamıştır. Özellikle karar verme durumunda olan yöneticinin etik davranışlarına vurgu yapmaktadır. Harsman&Harsman (2008) ise, liderliğin doğasını ve işlevlerini anlamada etik değerlerin önemli bir anahtar olduğu konusunu vurgulamışlardır. Pastoriza, Arino, Ricar (2007) örgütün sosyal sermayesini bir öncelik olarak yönetici etik davranışlarının önemli bir etkeni olarak kabul etmektedirler.

Okul denetimi alanında ise iş gören değerlendirmesinin nasıl yapılması gerektiğine ilişkin olarak bazı ilkeler ortaya konmuştur. Bunlar: Amaçlılık, işbirliği, süreklilik, kapsamlılık, gelişmeyi sağlayıcılık, çevre değişkenlerini gözetleme, nesnellik şeklinde sıralanmıştır (Başar, 1995). Aydın (2006) ülkemiz açısından denetimde etik ilkeleri, 08/01/1987 tarih ve 451,3/44 sayılı “Müfettişlerin Dikkat Edeceği Hususlar” adlı hizmete özel kitapçıkta yer alan maddelerden çıkarmıştır. Etik ilkeler oluşturma dünyada artık gerekliliğini kabul ettirmektedir. Ülkemizde de benzer bir şekilde, 5176 sayı ve 25.05.2004 tarihli Kanun ile Kamu Görevlileri Etik Kurulu kurulması karara bağlanmıştır (MEB, 2005). Aydın (2006) tarafından etik ilkeler olarak değerlendirilen müfettişlerin uymaları gereken kurallar ve 5176 sayı ve 25.05.2004 tarihli Kanun ile (MEB, 2005) belirlenmiş etik davranış ilkeleri ‘Eğitim Müfettişlerinin’ etik davranışlarının neler olacağına ilişkin yargıları ortaya koymaktadır

Okullardaki öğretmenlerin eğitim müfettişleri ile olan ilişkileri, Eğitim Müfettişleri Başkanlığı Yönetmeliği, Eğitim Müfettişleri Başkanlığı Yönergesi ve Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik esasları çerçevesinde düzenlenmiştir. Toprakçı ve diğerleri (2010: 14-23) tarafından yapılan "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte geçen etik ilkeler ile eğitim denetimi alan yazınında bulunan etik ilkelerin birbirleriyle uyumluluğu" incelenmiştir. Araştırmanın temel bulgusu yönetmelikte, eğitim denetimcilerinin sahip olması gereken etik ilkelere yer verilmediğidir. Alanyazında diğer iki yasal belge ile ilgili bir çalışma yapılmamıştır. Oysa, Eğitim Müfettişleri Başkanlığı Yönergesinin “*rehberlik ve teftişin ilkeleri*” başlığı altında teftiş ve rehberliğin, demokratik olma, işbirliği ve katılma, sorunları paylaşma, sorunları belirleme ve çözümlemede birlikte karar verme, sorumlulukların paylaşılma ve insani ilişkileri geliştirme, bireysel farklılıkları dikkate alma, bilimsel ve objektif esaslara dayanma, açıklık ve güvenilirliği gerektirme gibi yargılara yer verilmiştir. Bu bağlamda, eğitim müfettişlerinin etik değerleri dikkate alan, özen gösteren ilişki biçimleri, öğretmenlerin okullarına ve öğrencilerine karşı görevlerini yerine getirirken daha yüksek moral ve bağlılık içinde olmalarını sağlayabilir.

Öğretmenlerin bağlılık ve moralleri de iş verimleri üzerinde etkilidir. Onların iş verimlerini artırmaya katkı için, öğretmenlerin gözüyle eğitim müfettişlerinin ne kadar etik olduklarını ortaya koyma çabası önemli bir adım olabilir. Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin, eğitim müfettişlerinin etik davranışları hakkındaki görüşlerini ve etik davranışlara ilişkin yaşadıkları örnek olayları ortaya koymaktır.

YÖNTEM

İlköğretim okullarında öğretmenlerin eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada taramaya dayalı betimsel yöntem kullanılmıştır. Betimsel çalışma şu anki durumu ortaya koymak için yapılan çalışmalardır (Balcı, 2005; Cohen, Manion and Morrison 2000).

Araştırmanın çalışma evreni Adıyaman İli Merkez İlçe sınırları bulunan 42 ilköğretim okuludur. Okulların tamamında anketi uygulaması zaman, maliyet ve kontrol güçlüğü yaratacağından evrenin % 25’u büyüklüğünde tesadüfi olarak küme örneklem seçilmiştir. (10 okul). Yansız olarak seçilen bu okullarda görev yapan bütün öğretmenlerin tamamı araştırmaya dahil edilmiştir. Çizelge 1’de okulların örneklemdeki dağılımı yer almaktadır.

Çizelge 1. Örneklem Giren Okulların ve Öğretmenlerin Dağılımı

Okullar	Öğretmen Sayısı			Gönderilen	Dönen	%	İşlenen	%
	E	K	T					
23 Nisan	52	22	74	74	58	78	56	97
50.Yıl	26	16	42	42	35	83	32	91
TOKİ	16	15	31	31	26	84	22	85
Atatürk	27	14	41	41	25	61	20	80
B.Esensoy	25	11	36	36	30	83	22	73
Gazi	15	11	26	26	20	77	20	100
Malazgirt	26	9	35	35	30	86	30	100
Menderes	41	27	68	68	42	62	36	86
N.Kemal	11	8	19	19	18	95	18	100
Ş.Cem Özgül	25	20	45	45	32	71	27	84
TOPLAM	264	153	417	417	316	76	284	90

Aydın (2006) tarafından tespit edilen müfettişlerin uymaları gereken etik ilkeler, 5176 sayı ve 25.05.2004 tarihli Kanun ile (MEB, 2005) belirlenmiş etik davranış ilkeleri ve farklı araştırmalarda ilköğretim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin belirlenmiş yargılar (Kahraman, 2003; Akyıldız, 2007; İşlek, 2007) birlikte değerlendirilerek bir anket maddeleri havuzu oluşturulmuştur. Daha sonraki aşamada, öğretmen ve müfettiş görüşleri alınarak havuzdaki sayı 22 yargıya indirilmiştir. Anketler 10 okuldaki bütün öğretmenlere uygulanmış, geri dönen ve işlemeye uygun olan anketler değerlendirmeye alınmıştır.

Uygulanmadan elde edilen verilere dayalı yapılan güvenilirlik hesabından elde edilen verilerin Cronbach's Alpha katsayısı. 87 olarak bulunmuştur. Görüldüğü gibi bu sonuç genel olarak kabul gören. 70'in (Büyüköztürk, 2007) üstünde bir katsayıya sahiptir.

Verilerin çözümlenmesinde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Aritmetik ortalamalar yorumlanırken aralıklar 1.00-1.79 "oldukça düşük", 1.80-2.59 "düşük", 2.60-3.39 "orta", 3.40-4.19 "yüksek", 4.20-5.00 aralığı ise "oldukça yüksek" olarak değerlendirilmiştir. Anketten alınabilecek en yüksek puan 110 en düşük puan ise 22 dir. Görüşlerin kişisel özelliklere göre değişip değişmediğini test etmek için, t testi, Mann Whitney U testi, tek yönlü varyans analizi, Kruskal Wallish testi yapılmıştır. Cinsiyet ve branş değişkenlerine verilen cevaplar açısından deneklerin anket maddelerine verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek için "Bağımsız Örneklem T test" yapılmıştır. Dağılımın homojen olup olmadığını test eden Levene'nin Varyansların Homojenliği Testi sonucu, varyansların homojen çıkmadığı boyutlar için Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Yaş, okuldaki öğretmen sayısı değişkenleri açısından deneklerin anket maddelerine verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla önce varyansların homojenliğine bakılmış, varyansların homojen olduğu boyutlarda parametrik testlerden tek yönlü varyans (ANOVA), homojen olmadığı boyutlarda ise parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallish testi yapılmıştır. Kruskal Wallish testi sonucunda "p" değerinin anlamlı çıkması sonucu, gruplar arasındaki farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi için değişkenlerin alt bölümleri ikili gruplara ayrılmış ve bu gruplar için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Değerlendirmede anlamlılık düzeyi. 05 olarak benimsenmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin cinsiyet, branş, okuldaki öğretmen sayısı, “Eğitim müfettişi olmak ister misiniz?” ve “Denetimin gerekliliğine inanıyor musunuz?” değişkenlerine göre elde edilen bulgular ve bu bulgularla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

1. Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri ve Araştırma Değişkenlerine İlişkin Sonuçlar Çizelge 2 ve 3’de verilmiştir.

Bu başlık altında, Cinsiyet, Yaş, Branş, Son Çalıştıkları Okuldaki Hizmet Süreleri, Eğitim müfettişi olmak ister misiniz? ve Denetimin gerekliliğine inanıyor musunuz? değişkenlerinin frekans ve yüzde dağılımları incelenmiştir.

Çizelge 2. Öğretmenlerin; Cinsiyet, Yaş, Branş, Okul Öğretmen Sayısı, İlköğretim Müfettişi Olmak İster misiniz? ile Denetimin Gerekliliğine İnanıyor musunuz? Şeklindeki Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

DEĞİŞKENLER		f	%
Cinsiyet	Kadın	91	32,1
	Erkek	193	67,9
	Toplam	284	100
Yaş	35 yaş ve altı	92	32,4
	35-45 yaş	95	33,5
	45 yaş ve üstü	97	34,1
	Toplam	284	100
Branş	Sınıf Öğretmeni	148	52,1
	Diğer branşlar	136	47,9
	Toplam	284	100
Okuldaki öğretmen sayısı	35 öğretmen ve altı	75	26,4
	35-45 öğretmen	90	31,7
	45 ve üstü	119	41,9
	Toplam	284	100
İlköğretim Müfettişi Olmak misiniz	Evet	86	30,3
	Hayır	198	69,7
	Toplam	284	100
Denetimi Gerekliliği	Evet	175	61,6
	Hayır	109	38,4
	Toplam	284	100

Çizelge (2)’de veri toplama araçlarını yanıtlayan öğretmenlerin, ele alınan kişisel özelliklerine göre frekans ve yüzde dağılımlarına bakıldığında; Araştırmada görüşüne başvuru alan öğretmenlerin 91’i % 32,1’si kadın iken, 193’ü %67,9’i erkektir. Öğretmenlerin 92’si (%32,40) 35 yaş ve altı grubunda, 95’inin (%33,50) 35-45 yaş grubunda, 97’sinin (%34,10) ise 45 yaş ve üstü yaş grubunda yer almaktadır. Öğretmenlerin branşlarına bakıldığında 148 kişinin (%52,1) sınıf öğretmenliği ve okul öncesi branşında çalıştığı, 136 kişinin (%47,9) ise okuldaki diğer branşlar arasında dağıldığı görülmektedir. Öğretmenlerin 75’i (%26,40) öğretmen sayısı 35 ve altı grubunda, 90’ının (%31,70) öğretmen sayısı 35-45 öğretmen grubunda, 119’unun (%41,90) ise öğretmen sayısı 45 öğretmen ve üstü yaş grubunda yer almaktadır.

Öğretmenler, Eğitim müfettişi olmak istemesiniz değişkenine, 86(%30,3) evet, 198 (%69,7) hayır cevabını, Denetimin gerekliliğine inanıyor musunuz? sorusuna ise 175 (%61,6) evet, 109 (%38,4) hayır cevabını vermişlerdir.

Çizelge 3. Öğretmenlerin Eğitim Müfettişlerinin Etik Davranışlarına İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Değişkenler	N	$\bar{x}$	Ss	SKPS
Adaletlidir.	284	2,76	,86	Orta
Olumlu davranışlarla çevresindekileri etkiler.	284	2,86	,88	Orta
Özel yaşamı ile mesleki yaşamını birbirine karıştırmaz.	284	3,15	,92	Orta
Gizliliğe önem verirler.	284	3,32	1,04	Orta
Resmi davranır.	284	3,84	1,00	Yüksek
Öğretmenliğini unutmaz.	284	2,58	1,06	Düşük
Kişisel görüş ve yorumlarında dikkatlidir.	284	2,83	,90	Orta
Tarafsızdır.	284	2,71	,88	Orta
Daima kendilerini yenilerler.	284	2,71	,92	Orta
Mesleki ve resmi yayınları sürekli izlerler.	284	3,07	,96	Orta
İkram kabulünde dikkatli davranır.	284	2,88	1,06	Orta
İşlerini hukuka dayalı olarak yapar.	284	3,25	,91	Orta
Önyargılı değildir.	284	2,88	,97	Orta
Denetim esnasında arkadaşları ile tartışmaz.	284	3,15	1,04	Orta
Değerlendirmesini kişisel görüşe değil belgelere dayalı olarak yapar.	284	3,13	,95	Orta
Tertipli ve düzenlidir.	284	3,52	,92	Yüksek
Özel gereksinimlerini okul ve öğretmenler aracılığıyla gerçekleştirmez.	284	3,23	1,16	Orta
Sanığa suçlu muamelesi yapmaz.	284	3,08	1,01	Orta
İfade alırken taraflı davranış izlenimi vermez.	284	3,16	,99	Orta
Sanığın lehine delillerin toplanmasına da özen gösterir.	284	3,06	,90	Orta
Korkulur.	284	2,91	1,34	Orta
Saygı duyulur.	284	3,17	,95	Orta

Buna tabloya göre, “Öğretmenliğini unutmaz” ($\bar{x}=2,59$) yargısı “düşük” düzeyde değerlendirilmiştir. En yüksek değeri ise, “Tertipli ve düzenlidir” ($\bar{x}=3,52$) ve “Resmi davranır” yargısı ($\bar{x}=3,84$) ortalaması ile “yüksek” olarak değerlendirilmiştir. Bu yargılar 3,40 ortalamasının üstündeki tek değerdir. Diğer değerler, 2,60 ile 3,39 değerleri arasındaki “orta” düzeyde değerlerdir.

Eğitim müfettişlerinin etik davranışlarının 22 anket maddesi ile ele alınması sonucunda, “öğretmenliğini unutmaz” yargısı ($\bar{x}=2,58$) ortalama ile en düşük değeri almıştır. Bu durum eğitim müfettişlerinin öğretmenlik rollerini unutup kendilerini müfettiş olarak tanımladıkları ve daha çok müfettişlik rollerini ön plana çıkardıkları şeklinde yorumlanabilir. En yüksek değerleri ise, “resmi davranır” ($\bar{x}=3,84$) ile “tertipli ve düzenlidir” ($\bar{x}=3,52$) yargıları almıştır. Bu yargıların dışında kalan bütün yargılar ($\bar{x}=2,60-3,39$) “orta” düzeyde bir değerlendirme almıştır. Bütün yargılara genel olarak bakıldığında, öğretmenlerin eğitim müfettişlerini orta düzeyde etik ilkelere uygun davrandıkları görülmektedir. Kahraman (2003) tarafından yapılan araştırmada da, ilköğretim okulu yöneticileri ve sınıf öğretmenleri; “Okul personeli ile iletişimlerinde saygılı bir dil kullanmaya özen gösterirler” ilkesine eğitim müfettişlerinin “genellikle” uygun davrandıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuç, bu araştırma sonucunda ortaya çıkan “resmi davranır” yargısı ile ilişkilendirilebilir. Akyıldız (2007)’in

araştırma sonucunda ise, “Temiz, tertipli ve düzenlidir” yargısı ortalama değer ($\bar{x}=3.52$) olup; bu değer, öğretmenlerin bu davranış ifadesine “çok katılıyorum” düzeyinde katıldığını göstermektedir. “Resmiyete ve gizliliğe uyar” yargısına öğretmenlerin katılma derecesi ($\bar{x}=3.32$) olup; bu değer, öğretmenlerin bu davranış ifadesine “orta derecede katıldıklarını” göstermektedir. Kahraman(2003) ve Akyıldız (2007)’in araştırma sonuçlarının bu maddeler açısından benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bu araştırma sonucunda en yüksek değer alan diğer yargılar “Gizliliğe önem verilir” ($\bar{x}=3.32$), “İşlerini hukuka uygun yaparlar” ($\bar{x}=3.25$), “Özel gereksinimlerini okul ve öğretmenler aracılığıyla gerçekleştirmezler” ($\bar{x}=3.23$), “Saygı duyulur” ($\bar{x}=3.17$) yargılarıdır. En düşük değer alan yargılar ise, “Adaletlidir” ($\bar{x}=2.76$), Tarafsızdır” ($\bar{x}=2.71$), “Daima kendini yenilerler” ($\bar{x}=2.71$) yargılarıdır. Alanyazındaki diğer araştırmalarla karşılaştırıldığında bu çalışma sonuçlarının benzerlik gösterdiği görülmektedir. Öğretmenler, eğitim müfettişlerin “orta” düzeyde etik davranış gösterdiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Sürekli eleştirilen bir meslek grubu olarak müfettişlerin “orta” düzey görüş ile değerlendirilmeleri olumlu olarak kabul edilebilir.

2. Öğretmenlerin Eğitim Müfettişlerinin Etik Davranışlarına İlişkin Görüşlerinin Bağımsız Değişkenlere Göre Farklılıkları

Yapılan analizler sonucunda, öğretmenlerin eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin bağımsız değişkenlere göre (cinsiyet, branş, okuldaki öğretmen sayısı, “Eğitim müfettişi olmak ister misiniz?” ve “Denetimin gerekliliğine inanıyor musunuz?”) nasıl farklılaştığına ilişkin veriler çizelge 3, çizelge 4, çizelge 5, çizelge 6, çizelge 7, çizelge 8, çizelge 9’da aşağıda sunulmuştur.

72

2.1. Öğretmenlerin, eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin “cinsiyet” değişkenine göre durumu:

Öğretmenlerin eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçları çizelge 4’de yer almaktadır.

Kadın ve erkek öğretmen görüşleri arasında erkekler lehine anlamlı farklılık görülmektedir ($t=3.47$, $p<.05$). Erkek öğretmenlerin müfettişlerin etik davranışlarına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=69.9$) kadın öğretmenlere ($\bar{x}=63.6$) göre daha olumludur. Bu bulgu cinsiyet göre, öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu erkekler lehine ortaya koymaktadır. Bu sonuç kadın öğretmenlerin müfettişlerden beklentilerinin erkekler göre daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Kadın öğretmenler ilişki ve davranışlara daha fazla önem vermektedirler.

Çizelge 4. Öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Kadın	91	63,6	13,6	282	3,47	,001
Erkek	193	69,9	14,4			

$P < .05$

Serenel (2005)’in araştırmasında, öğretmenlerin etik davranışlarına ilişkin adalet, dürüstlük, saygı, güven, mesleki sorumluluk, insan hakları ve sevgi boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Kentsu (2007) ve Küçükkaraduman (2006)’ın,

araştırmasında ise, etik ölçek boyutlarından hoşgörü, adalet ve sorumluluk boyutlarında cinsiyete göre erkekler lehine anlamlı farklılaşma görülürken, Kentsu (2007)'nin araştırmasında dürüstlük boyutunda cinsiyete göre bir farklılaşma görülmemiş, Küçükkaraduman (2006)'ın araştırmasında da dürüstlük, demokrasi, saygı boyutlarında anlamlı farklılaşma görülmemiştir. Alan yazındaki araştırma sonuçlarıyla karşılaştırıldığında bu araştırma sonuçlarının benzerlik gösterdiği görülmektedir.

2.2. Öğretmenlerin, eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin yaş değişkenine göre durumu:

Öğretmenlerin eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin yaş değişkenine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları çizelge 5'de yer almaktadır.

Çizelge 5. Öğretmen görüşlerinin yaş değişkenine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Değişken	Yaş grubu	n	$\bar{x}$	SS	KT	SD	F	P
Yaş	35 yaş ve altı	92	67,4	13,6	Gruplar arası	46,75	2	,111
	35-45 yaş	95	67,8	14,7	Gruplar içi	59180,04	281	,895
	45 yaş ve üstü	97	68,4	15,0	Toplam	59226,79	283	
	Toplam	284	67,9	14,4				

$P < .05$

Öğretmenlerin, müfettişlerin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin yaşa göre değişip değişmediğini test etmek için yapılan ANOVA testinde gruplar arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Etik davranışlara ilişkin aritmetik ortalama değerinin 35 yaş ve altında ($\bar{x}=67,4$), 35-45 yaş arasında ($\bar{x}=67,8$), 45 yaş ve üzerinde ($\bar{x}=68,4$) ortalamalarla birbirine yakın değerlere sahip olduğu görülmektedir.

Kentsu (2007)'nin, araştırmasında ise, etik ölçek boyutlarından hoşgörü, dürüstlük, adalet ve sorumluluk boyutlarında yaş değişkenine göre farklılaşma görülmemiştir. Alan yazındaki araştırma sonuçlarıyla karşılaştırıldığında bu araştırma sonuçlarının benzerlik gösterdiği görülmektedir. Yaş ile birlikte etik davranışlara ilişkin görüşler farklılaşma göstermemektedir. Bu durum “etik” kavramının evrensel değerlere göre işleyen soyut ve insanlar tarafından arzulanan bir durum olmasıyla ilişkilendirilebilir.

2.3. Öğretmenlerin, eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin branş değişkenine göre durumu:

Öğretmenlerin eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin branş değişkenine göre Mann Whitney U testi sonuçları çizelge 6'da yer almaktadır.

Çizelge 6. Öğretmen görüşlerinin branş değişkenine göre Mann Whitney U testi sonuçları

Branş	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Sınıf	148	138,50	20498,50	9472,0	,39
Diğer	136	146,85	19972,00		

$P < .05$

Eğitim müfettişlerinin etik davranışlarının “sınıf öğretmeni” değişkeni ve okuldaki diğer branşların tümünü içine alan “diğer” değişkeninin karşılaştırması için Levene'nin Varyansların Homojenliği Testi sonucu homojen çıkmadığı için Mann-Whitney testi

yapılmıştır. Mann Whitney testi sonucunda branşlara göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir.

Küçükkaraduman (2006)'ın araştırmasında etik liderlik davranışı boyutlarından hoşgörü, adalet, sorumluluk, dürüstlük boyutlarında branş öğretmenleri değişkeni lehine anlamlı bir farklılık görülmekte iken, demokrasi ve saygı boyutlarında branşlar arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Turhan (2007)'ın araştırmasında da, etik ilkelere uyma durumuna göre branş değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Farklı branşlardaki öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık oluşmaması “etik” davranışlarına ilişkin ortak bir algı ve beklentinin sonucu olarak kabul edilebilir.

2.4. Öğretmenlerin, eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin okuldaki öğretmen sayısı değişkenine göre durumu:

Öğretmenlerin eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin okuldaki öğretmen sayısı değişkenine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları çizelge 7’de yer almaktadır.

Çizelge 7. Öğretmen görüşlerinin okuldaki öğretmen sayısı değişkenine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Değişken	Öğretmen grubu	n	$\bar{x}$	SS	KT	SD	F	P
Öğretmen sayısı	35öğt. Ve altı	75	69,0	14,1	Gruplar arası	153,64	2	,365
	35-45 öğrt.	90	67,1	14,2	Gruplar içi	59073,15	281	,694
	45 öğt.ve üstü	119	67,7	14,9	Toplam	59226,79	283	
	Toplam	284	67,9	14,4				

P< .05

Öğretmenlerin, müfettişlerin etik davranışlarına ilişkin görüşleri arasında okuldaki öğretmen sayısı değişkenine göre değişip değişmediğini test etmek için yapılan ANOVA testinde gruplar arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Etik davranışlara ilişkin aritmetik ortalama değerinin 35 öğretmen ve altında ($\bar{x}=69,0$), 35-45 öğretmen arasında ($\bar{x}=67,1$), 45 öğretmen ve üzerinde ($\bar{x}=67,7$) ortalamalarla birbirine yakın değerlere sahip olduğu görülmektedir. Okuldaki öğretmen sayısının az ya da çok olması öğretmenlerin etik davranışlara ilişkin görüşlerini etkilememektedir. Etik görüş kişisel bakışı yansıtmaktadır. Grubun sayısı ile etik davranış algısı değişmemektedir. Bu durum istenilen bir sonuç olarak kabul edilebilir.

2.5. Öğretmenlerin, eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin “Eğitim müfettişi olmak ister misiniz?” değişkenine göre durumu:

Öğretmenlerin eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin “Eğitim müfettişi olmak ister misiniz?” değişkenine ilişkin t testi sonuçları çizelge 8’de yer almaktadır.

Çizelge 8. Öğretmen görüşlerinin “Eğitim müfettişi olmak ister misiniz?” değişkenine göre t testi sonuçları

Eğitim Müfettişi						
Olmak	N	$\bar{x}$	Ss	sd	t	p
Evet	86	68,4	13,1	282	388	,698
Hayır	198	67,6	15,0			

P< .05

Eğitim müfettişi olmak ister misiniz? sorusuna verilen evet ve hayır cevaplarına göre, görüşler arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Evet cevabına ilişkin müfettişlerin etik davranışları hakkındaki öğretmen görüşlerinin $\bar{x}=68,4$ ortalamaya sahip olduğu, hayır cevabına ilişkin görüşlerin ise $\bar{x}=67,6$ ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

“Eğitim müfettişi olmak ister misiniz?” sorusuna verilen cevaplar arasındaki ilişkiye bakıldığında, (t=388, p<.05) “Evet” ($\bar{x}=68,4$), cevabını verenlerin, “Hayır” ($\bar{x}=67,6$), cevabını verenlere göre daha olumlu değerlendirmelerde bulundukları görülmektedir. Ancak anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. İlk bakışta “Eğitim müfettişi olmak ister misiniz?” sorusuna “hayır” diyenlerin daha düşük düzeyde “etik” görüş belirtecekleri düşünülse de, sonucun benzer çıkması öğretmenlerin görüşlerinin nesnelliğini yansıtmaktadır.

2.6. Öğretmenlerin, eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin “Denetimin gerekliliğine inanıyor musunuz?” değişkenine göre durumu:

Öğretmenlerin eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin “Denetimin gerekliliğine inanıyor musunuz?” değişkenine göre t testi sonuçları çizelge 9’da yer almaktadır.

Çizelge 9. Öğretmen görüşlerinin “Denetimin gerekliliğine inanıyor musunuz?” değişkenine göre t testi sonuçları

Denetimin Gerekliliği						
	N	$\bar{x}$	Ss	sd	t	p
Evet	175	70,3	15,1	282	3,71	,000
Hayır	109	63,9	12,4			

P< .05

Denetimin gerekliliğine inanıyor musunuz? Sorusuna verilen “evet” ve “hayır” cevaplarına göre, görüşler arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. “Evet” cevabına göre müfettişlerin etik davranışlarına ilişkin görüşlerinin $\bar{x}=70,3$ ortalamaya, hayır cevabına ilişkin görüşlerin ise $\bar{x}=63,9$ ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Denetimin gerekliliğine ilişkin olumlu görüş belirten öğretmenlerin “hayır” diyen öğretmenlere göre daha yüksek ortalamaya sahip olması beklenen bir sonuçtur.

Denetimin gerekliliğine inanıyor musunuz? sorusuna verilen cevaplar arasındaki ilişkiye bakıldığında, (t=3,71, p<.05) “Evet” ($\bar{x}=70,3$), cevabını verenlerin, “Hayır” ($\bar{x}=63,9$) cevabını verenlere göre daha olumlu değerlendirmelerde bulundukları ve “Evet” cevabını verenler lehine anlamlı farklılaşmalar olduğu görülmüştür. Denetime karşı olumlu algı içerisinde bulunan öğretmenler eğitim müfettişlerini daha olumlu değerlendirmişlerdir. Denetime karşı daha düşük algıya sahip olan öğretmenler, eğitim müfettişlerini daha düşük

“etik davranışlı” olarak değerlendirmişlerdir. Bu durum olumlu ve olumsuz algıların doğrudan eğitim müfettişlerinin algılanmasını da etkilediğini ortaya koymaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonuçlara göre, eğitim müfettişlerinin etik davranışlarının bir madde dışında orta ve üstü düzeyde algılanması, eğitim müfettişleri açısından olumlu değerlendirilebilir. Eğitim müfettişleri hakkındaki etik davranış algılarının düşük çıkmaması, onların örgütleri ve meslekleri ile olan bağlılıklarının güçlenmesinde bir araç olarak kabul edilebilir. Hunt, Wood& Chonco (1989)’nun çalışmasında örgütsel değerler ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin pozitif olduğuna ilişkin sonuçlarla birlikte değerlendirildiğinde; etik değerlerin örgüt personeli için kabul edilebilir düzey denilebilecek orta ve üzerinde çıkması eğitim müfettişlerinin kendilerine olan inançlarını, örgütleri ile olan bağlılıklarını artırabilecektir. Carlson (2005)’un çalışmasında da etik iş ikliminin örgütsel bağlılığı artırdığına ilişkin bulgular, Serenel (2005)’in öğretmenlerin etik davranışları ve örgütsel bağlılıklarına ilişkin bulgular, Mulki, Jaramillo&Locander (2008)’in etik iklim ve işten ayrılma niyetine ilişkin bulgularında kişilerarası çatışma, duygusal yoksunluk, yöneticiye güven, iş memnuniyeti değişkenlerinin aracılık rolü oynadığına ilişkin bulgular eğitim müfettişlerinin kendilerinin etik algılanmasının onların bağlılıklarının gücünü yükselteceği şeklinde yorumlanabilir. Eğitim müfettişlerinin etik davranışlı bireyler olarak algılanması, görev ve sorumluluk bilincinin yükselmesi, kendi iyi oluşlarını ve özgüvenlerini de yükseltebilecektir.

Liderlik davranışlarında sosyal adalet önemli bir etken olarak kabul edilmekte ve okullarda adaleti tesis etmek için liderliğin etik boyutuna vurgu yapılmaktadır (Everson& Bussey, 2007). Eğitim müfettişlerinin etik davranışlarının düzeyi, örgütsel adaletin gerçekleştirilmesinde aracı bir değişken olarak görülebilir.

Eğitim müfettişlerinin etik davranışları gösterme düzeylerine ilişkin “branş” “okuldaki öğretmen sayısı” ve “eğitim müfettişi olmak ister misiniz?” değişkenleri kendi içlerinde anlamlı bir farklılık ortaya koymamaktadırlar. Eğitim müfettişlerinin etik davranışları bu değişkenler açısından benzerlik içermektedir. Ancak “cinsiyet” ve “Denetimin gerekliliğine inanıyor musunuz?” değişkenlerinde anlamlı farklılıklar görülmektedir. Denetime karşı olumlu bakış eğitim müfettişlerinin daha etik davranışlı algılanmasına neden olmuştur. Cinsiyet değişkeni olarak kadınların daha düşük düzeydeki görüşleri, kadınların, etik davranışlar konusundaki beklentilerinin yüksekliği ile açıklanabilir.

Bu araştırma sonuçları ile ilgili olarak şu önerilerde bulunulabilir: Eğitim müfettişleri için uyulması gerekli etik davranışlara ilişkin rehber davranışlar belirlenebilir. Bu davranışlar Toprakçı ve diğerlerinin de ifade ettiği yasal zeminde eğitim denetimcileri için ayrı bir meslek etiğine de dönüştürülebilir (2010: 21). Diğer yandan kısa vadede de eğitim müfettişlerinin “etik ve eğitim”, “etik ve denetim” konularında bilgilendirilmesini sağlayacak çalışmalara yer verilebilir. Müfettişlerin etik davranışlarına ilişkin nitel bir araştırma yapabilirler.

Kaynaklar

- Akyıldız, S. (2007) *İlköğretim denetmenlerinin etik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Aydın, İ.(2001) *Yönetmelik mesleki ve örgütsel etik*. Ankara: Pegem yayıncılık.
- Aydın, İ.(2006) *Eğitim ve öğretimde etik*. Ankara: Pegem yayıncılık.
- Aydın, M. (1993) *Çağdaş Eğitim Denetimi*. Ankara: Pegem Yayınları.

- Başar, H. (1995) *Öğretmenlerin değerlendirilmesi*. Ankara: Pegem yayıncılık.
- Başaran, İ.E. (1998) *Yönetimde İnsan İlişkileri, Yönetişel Davranış*. Ankara: Aydan Web Yayınları.
- Balcı, A. (2002) *Etkili Okul, Okul Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Burford, C.T. (2004) Centering educational administration: cultivating meaning, community, responsibility by robert j. Starratt. Mahwah, N.J.: Lawrence 2003, Erlbaumassociates publishers. American Journal of Education, Book Review.
- Bursalıoğlu, Z.(2000) *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. (11.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2007) Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı, istatistik, araştırma deseni spss uygulamaları ve yorum. (8.Baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Carlson, S.C. (2005) Ethical leadership: Influences of ethical climate, perceived organizational support, and perceived leader integrity. Unpublished doctorate thesis, Nova Southeastern University.
- Everson, S.T., Bussey, I.E. (2007) *Educational Leadership for Social Justice: Enhancing the Ethical Dimension of Educational Leadership*, Catholic Education: A Journal of Inquiry and Practice, 11 (2)176-187.
- Flynn, G. (2008) *The Virtuous Manager: A Vision for Leadership in Business*. Journal of Business Ethics, (78) 359-372.
- Furman, G.C.(2004) *The ethic of community*. Journal of Educational Administration. 42 (2) 215-235.
- Harsham, C.L., Harsham, E.F. (2008) *The gordian knot of ethics: understanding leadership effectiveness and ethical behavior*, Journal of Business Ethics, 78, 175-192.
- Haynes, F. (2002) *Eğitimde etik*. (S. K.Akbaş, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Hunt, S.D., Wood, V.R., Chonco, L.B. (1989) *Corporate ethical values and organizational commitment in marketing*. Journal of Marketing, 53 (3) 79-90.
- İşlek, E.D. (2007) *İlköğretim müfettişlerinin rol ve davranış boyutu kapsamında meslek etik ilkelere uyma düzeyleri konusunda ilköğretim müfettişlerinin ve öğretmenlerin algıları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Kahraman, N. (2003) *İlköğretim müfettişlerinin mesleki etik ve bu ilkelere uyma düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kentsu, J. (2007) *Okul yöneticilerinin kişilik özelliklerinin örgütsel etik üzerine etkisi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Küçükkaraduman, E.(2006) *İlköğretim okul müdürlerinin etik davranışlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- MEB. (2004) Kanun ile kamu görevlileri etik kurulu kurulması ve bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkındaki kanun. 20 Ocak 2008 <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/230.html>
- Mulki, J.P., Jaramillo, J.F., Locander, W.B., (2008) *Effect of ethical climate on turnover intention: linking attitudinal and stress theory*, Journal of Business Ethics, 78, 559-574.
- Özmen, F., Güngör, A. (2008) *Eğitim Denetiminde Etik*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 9 (15) 137-155.
- Pastoriza, D., Arin˜o, M.A., Ricart, J.E. *Ethical Managerial Behaviour as an Antecedent of Organizational Social Capital*, Journal of Business Ethics, 78, 329-341.
- Patton, M.C., (2008) *Principles for Principals: Using the Realms of Meaning to Practice Ethical Leadership – National Recommendations*, National Forum of Applied Educational Research Journal, 21(3) 1-8.
- Pelled, L.H., Hill, K.D. (1997) *Employee work values and organizational attachment in North Mexican maquiladoras*. The International Journal of Human Resource Management, 8(4) 495-505.
- Pieper, A.(1999) *Etiğe giriş*. (V. Atayman, G. Sezer, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Rushworth, M.K. (2004) *Needed: An Information Ethic*, Institute for Global Ethic, 7, 11.
- Serenel (2005) *Öğretmenlerin Mesleki Etik İlkeleri Kapsamındaki Davranışlarının İlköğretim ve Orta Öğretim Öğrencilerinin algıları ile Karşılaştırılması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Starratt, R.J. (1991) *Building at ethical school: A theory for practice in educational leadership*. Educational Adminiztration Quarterly, 27 (2) 185-202.
- Toprakcı, E., Çakırer, Bilbay,A.E., ve Bayraktutan, I. (2010) *Kuram ve Uygulamada Eğitim Denetmenleri Meslek Etiği* Educational Policy Analysis and Strategic Research, V 5,N 1, 2010 ss.14-23. <http://www.inased.org/epasad/v5n1/EPASADv5n1.pdf>
- Turhan, M. (2007) *Genel ve mesleki lise yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının okullardaki sosyal adalet üzerindeki etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

TEACHERS' OPINIONS RELATED WITH ETHIC BEHAVIOURS OF EDUCATION INSPECTORS

Assist.Prof.Dr..Celal Teyyar UĞURLU
Cumhuriyet University-Turkey
cugurlu@cumhuriyet.edu.tr

Abstract

Problem: Relation styles of education inspectors that take into consideration ethic values can provide teachers to have more morale and loyalty while working for their schools and students. Secondary school teachers' opinions related with ethic behaviors of education inspectors and sample situations the teachers have experienced are brought out by this search. Population of this study concerns 42 primary schools from Adıyaman and its central counties. As applying to this poll at schools will create some problems (like time, cost and control difficulties) %25 (twenty-five) percent of the research population has been chosen randomly as cluster sample. (10 schools).All the teachers working in these schools were chosen randomly and they were all included in the study. Polls were applied to the all teachers from 10 schools. Returning and appropriate questionnaires for processing were evaluated.

Method: A poll that had 22 questions with 5 multiple choices were used to collect data. Cronbach's alpha coefficient of the data from the account of reliability based on data acquired from application was calculated as 87. SPSS packaged software was used to analyze the data, t test and one-way analysis of variance were used as statistical analysis methods. While commenting on arithmetic averages , ranges were evaluated like this.1.00 – 1.79 'very low' , 1.80 – 2.59 'low', 2.60 -3.39 'moderate' , 3.40 – 4.19 'high' ,4.20 – 5.00 'very high'. The highest score was 110 points and the lowest score was 22 points available for the questionnaire test, Mann Whitney U test ,one- way analysis of variance and Kruskal Wallish test were performed to test whether the opinions changed or not according to personal characteristics.

Findings: As a result of this study, teachers have identified that ethical behavior level of education inspectors is at medium level. Variances like gender, the number of teachers at school and the question of desire to be an education inspector don't show significant difference. While there is no significant difference between the opinions of people who have given positive answers to the question of 'Would you like to be an education inspector?' the opinions of people who have given positive answers to the question of 'Do you believe in the necessity of the inspection?' have showed significant difference according to those who have given negative answers.

Suggestions: According to these results it can be advised that inspectors can be directed to in-service training study about 'Ethics Training' to develop their own ethical principles and to perform behaviors that have more humanistic nature and ethic principles.

Keywords: Ethics, Ethical behaviors, Educational inspector's ethics, Ethical leadership.

